

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรมเป็นงานสำคัญยิ่งในการที่จะช่วยส่งเสริมการศึกษาและการค้นคว้าวิจัยให้ประสิทธิภาพ เพราะเป็นการทำให้ทราบถึงสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่และแหล่งของสิ่งพิมพ์นั้น ๆ ทั้งเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้สิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าและวิจัยอีกด้วย แต่นักศึกษานักค้นคว้าวิจัยมักจะไม่ได้รับความสะดวกในการใช้สิ่งพิมพ์ คือไม่ทราบว่าในเรื่องที่จะศึกษามีสิ่งพิมพ์เรื่องใดพิมพ์ออกมบ้าง ใครเป็นผู้จัดพิมพ์ สิ่งพิมพ์นั้น ๆ มีอยู่ที่ใด วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงปัญหาของการควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรมในประเทศไทย โดยอาศัยการวิจัยจากเอกสาร คือค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรมทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ส่งแบบสอบถามและทำการสำรวจหน่วยงานราชการ องค์กร สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ รวม 115 แห่ง เพื่อทราบประเภทและปริมาณสิ่งพิมพ์ที่ผลิตในประเทศไทย ใ้รับแบบสอบถามทั้งหมด 93 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 80.87 ศึกษาและรวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นเครื่องช่วยในการควบคุมทางบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ ได้แก่ บรรณานุกรม วรรณคดี เรื่องย่อ สนิมิตร์ รวมรายชื่อวารสาร และการแปล ตั้งแต่ พ.ศ. 2435 จนถึงปัจจุบันประมาณ 160 ชื่อเรื่อง สำรวจบริการทางบรรณานุกรมที่จัดทำในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาล องค์กร สมาคม รวม 85 แห่ง โดยการสัมภาษณ์และส่งแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามคืน 71 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 83.52

จากภารกิจที่กล่าวได้พบปัญหาต่าง ๆ ในด้านการควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรมของไทย สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องการผลิตหนังสือ ประเทศไทยได้เริ่มกิจการพิมพ์ขึ้นใน พ.ศ. 2379 หรือตรงกับรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดย เรเวอเรนด รวบินสัน ได้พิมพ์ปฏิทิน 10 ประการขึ้นแล้วเผยแพร่สำหรับการผลิตหนังสือเพื่อจำหน่ายเริ่มเมื่อ พ.ศ. 2404 หม่อมรักเลย ได้ถือกรรมสิทธิ์ในโรงพิมพ์ของ หม่อมราโชทัย พิมพ์จำหน่าย แม้ว่ากิจการพิมพ์จะได้เริ่มมานานถึง 100 ปีแล้ว และได้มีการพัฒนาเทคนิคใหม่ ๆ ของการพิมพ์ให้ทันสมัยขึ้นแล้วก็ตาม แต่ปริมาณการผลิตหนังสือของไทยยังไม่สูงนัก และจำนวนการผลิตแต่ละชื่อเรื่องมีจำนวนต่ำ จากสถิติการผลิตหนังสือของไทย ตัวเลขที่ได้จาก Statistical Yearbook ของ องค์การสหประชาชาติ และจากการรวบรวมจากหอสมุดแห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2495 และ 2500 - 2511 ปรากฏว่าในปี 2494 มีการผลิตหนังสือมากที่สุด 4,444 ชื่อเรื่อง และปี 2505 ผลิตน้อยที่สุดเพียง 1,062 ชื่อเรื่อง ปริมาณการผลิตหนังสือแต่ละประเภทไม่ได้สัดส่วนกัน ประเภทที่มีการผลิตมากที่สุดได้แก่ ประเภทความรู้ทั่วไป พิมพ์มากที่สุดร้อยละ 65.14 ประเภทวรรณคดีร้อยละ 36.15 สังคมศาสตร์ร้อยละ 31.01 ประเภทที่มีการผลิตน้อยมากคือ ปรัชญา, วิทยาศาสตร์, ศิลปะ และนิติศาสตร์ มีจำนวนการผลิตสูงสุดเพียงร้อยละ 6, 6.17, 6.63 และ 8.13 ตามลำดับ การที่ผลิตหนังสือได้น้อย เนื่องจากขาดแคลนตัวผู้เขียนหนังสือ ความสนใจในการอ่านหนังสือของคนไทยยังมีน้อย จึงต้องผลิตหนังสือชื่อเรื่องจะเป็นจำนวนน้อย การลงทุนสูง ราคาจำหน่ายจึงสูง และรัฐบาลไม่ได้ส่งเสริมกิจการพิมพ์ให้เป็นภารกิจส่วนราชการการผลิตจึงยังสูงอยู่

2. ปัญหาเรื่องขอบเขตของพระราชบัญญัติการพิมพ์พหุอักษร 2484 ตามมาตรา 20 และมาตรา 32 ที่กำหนดให้โฆษณาสิ่งพิมพ์ให้หอสมุดแห่งชาติ 2 ฉบับ เจ้าพนักงานการพิมพ์ 3 ฉบับ แต่ไม่มีข้อบังคับใช้ ถึงสิ่งพิมพ์บางประเภท

โดยหนังสือพิมพ์รายชาติ เพศชาย จึงมีสิทธิรัฐมนตรีกำหนด และบทกำหนดโทษสำหรับ ผู้ลึกระทำความผิดสำหรับผู้พิมพ์ที่ไม่ส่งหนังสือให้ตามมาตรา 59 ถ้ามากเพียงเล่มละ 12 บาท ทำให้ผู้พิมพ์นั้นเสียค่าปรับมากกว่าจะส่งหนังสือให้ ถ้าหากหนังสือนั้นมีราคา สูงกว่าค่าปรับ ทำให้การรวบรวมบรรณานุกรมแห่งชาติไม่ได้อล

3. ปัญหาเรื่องการเก็บสถิติการผลิตหนังสือ ไม่มีหลักเกณฑ์ในการเก็บ สถิติหนังสือที่แน่นอนว่าควร จะเก็บเฉพาะหนังสือฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 อย่างเดียว หรือ จะรวมฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 ๆ หรือ รวมสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ซ้ำ (reprint) ไว้วกัย ควร เก็บสถิติของหนังสือและจุดสารแยกประเภทหรือรวมกัน เพื่อที่ปรากฏสถิติการผลิต หนังสือที่รวบรวมโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติมีกรรวบรวมจากกรมศิลปากร เพียงแห่ง เดียว ซึ่งจะถือเป็นตัวเลขของการผลิตหนังสือในประเทศอย่างสมบูรณ์ไม่ได้ ฉะนั้น จึงไม่มีตัวเลขที่แน่นอนสำหรับการผลิตหนังสือในประเทศไทย

4. ปัญหาเรื่องไม่มีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบงานในด้านการพิมพ์ของรัฐบาล และเอกชนอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะได้มีการจัดตั้ง โรงพิมพ์สำนัก ทำเนียบนายกรัฐมนตรีขึ้นเพื่อพิมพ์งานของราชการ แต่ก็ยังมีขนาดเล็กไม่สามารถรับงาน ได้ทั้งหมด การปฏิบัติงานก็ล่าช้า นอกจากโรงพิมพ์นี้ยังมีโรงพิมพ์ของส่วนราชการอีก ประมาณ 40 แห่ง แต่ไม่มีการแบ่งงานกันพิมพ์หนังสือในสาขาวิชาที่โรงพิมพ์นั้น ๆ รับผิดชอบกับต้องปฏิบัติงานตามระเบียบราชการทำให้ล่าช้า

5. ปัญหาเรื่องไม่มีการจัดทำรายชื่อสิ่งพิมพ์ สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ หน่วยงาน ราชการ องค์การส่วนใหญไม่มีการจัดทำรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่และจำหน่าย จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ หน่วยงานราชการ องค์การ จำนวน 93 แห่ง ไม่มีการทำรายชื่อสิ่งพิมพ์ถึง 59 แห่ง ทำให้หยุดยั้งการให้ สิ่งพิมพ์ไม่ทราบว่ามีเรื่องใดพิมพ์ออกมาบ้าง จึงใช้สิ่งพิมพ์นั้น ๆ เพื่อการศึกษาและ ค้นคว้าวิจัยได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากไม่มีการทำรายชื่อสิ่งพิมพ์จึงทำให้การควบคุมทาง บรรณานุกรมจึงไม่ได้โดย

ในด้านการควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรม

ประเทศไทยได้เริ่มจัดให้มีการควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรม ตั้งแต่ พ.ศ. 2435 โดยที่สมเด็จพระบาทเจ้าอยู่หัวราชูปถัมภ์ให้ Chas. S. Sveistrup จัดทำ "Catalogue of the Books of the Royal Vajirajan Library" ซึ่งเป็นรายชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศที่มีอยู่ในหอพระสมุดวชิรญาณในขณะนั้น และต่อมาพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระสรสศิวดีพิบูลย์ไศยวงศ์ ได้ทรงริเริ่มให้จัดทำบัญชีหนังสือที่เก็บรักษาไว้ในหอพระสมุดวชิรญาณ คือ "บาณชีเรื่องหนังสือในหอพระสมุดวชิรญาณภาคที่ 1 แผนกภาษา พ.ศ. 2459" เป็นรายชื่อหนังสือทางคานธุศาสนา หลังจากนั้นได้มีการพยายามจัดทำรายชื่อหนังสือในหอพระสมุดฯ สืบต่อมาอีก แต่ทำไมสำเร็จเพราะจำนวนหนังสือในหอพระสมุดฯ มีจำนวนมาก และได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีปัญหาในเรื่องการควบคุมทางบรรณานุกรมมานานแล้ว แม้เพียงรายชื่อในห้องสมุดเพียงแห่งเดียวก็ยังจัดทำไม่สำเร็จ

ในระยะเวลาดังกล่าวมาห้องสมุด หน่วยราชการ องค์กร สมาคมต่าง ๆ ได้จัดให้มีการควบคุมทางบรรณานุกรมอย่างกว้างขวาง ได้แก่การจัดทำบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ วรรณคดี เรื่องย่อ สนิทรรวมรายชื่อวารสาร และการแปล สามารถรวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นเครื่องช่วยในการควบคุมทางบรรณานุกรมได้ประมาณ 160 ชื่อเรื่อง

ชนิดของงานด้านบริการทางบรรณานุกรมประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด รวม 8 ประเภท คือ การรวบรวมบรรณานุกรม การทำรายชื่อหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดได้รับ วรรณคดีวารสาร วรรณคดีหนังสือพิมพ์ เรื่องย่อ การแปล สนิทรรวมรายชื่อวารสาร หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ บลต์ที่ได้รับจากการส่งแบบสอบถามโดยดัดกันนี้ คือ ห้องสมุดมีการทำรายชื่อหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดได้รับมากที่สุดคือร้อยละ 90.14 รองลงไปได้คือ การรวบรวมบรรณานุกรมร้อยละ 53.52 วรรณคดีวารสารร้อยละ 46.48 สนิทรร้อยละ 16.91 วรรณคดีหนังสือพิมพ์ร้อยละ 12.68 บริการแปลร้อยละ 11.27 เรื่องย้อยร้อยละ 8.45 และมีการทำรวมรายชื่อวารสารหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 7.04

ในเรื่องการจัดทำบรรณุกรมประเภทต่าง ๆ ยังไม่มีการจัดทำบรรณุกรมแห่งชาติที่สมบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากได้รับสิ่งพิมพ์ไม่ครบ บรรณุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้มีการจัดทำบ้าง คือ สมุดคัมภีร์สมุดแห่งชาติ และ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รวบรวมและจัดพิมพ์ "บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลไทย" เพื่อเผยแพร่ในปี พ.ศ. 2504 สำหรับบรรณานุกรมเฉพาะวิชามีการจัดทำบ้างแพร่หลายในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการศึกษาและวิชาที่เกี่ยวข้องจะมีการจัดทำมากที่สุด บรรณานุกรมเพื่อการค้ายังไม่มี การจัดทำที่มีแบบแผน และไม่มีการท้าวรายชื่อหนังสือของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ รวมกัน

การจัดทำบรรณานุกรมยังอยู่ในวงแคบ นอกจากบรรณานุกรมภาษาไทยสำหรับค้นกฎหมายไทยแล้ว มีบรรณานุกรมวารสาร และบรรณานุกรมหนังสือพิมพ์ บรรณานุกรมวารสารเป็นงานด้านวิชาสังคมศาสตร์ทั้งสิ้น หน่วยงานสำคัญที่พิมพ์บรรณานุกรมวารสารเพื่อเผยแพร่เป็นประจำ คือ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พิมพ์บรรณานุกรมวารสารไทยเพื่อจำหน่าย และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู จัดทำบรรณานุกรมวารสารไทยเผยแพร่โดยการได้เปล่า แคื่บรรณานุกรมวารสารทั้ง 2 ชื่อ นี้ มีวารสารที่นำมาทำบรรณานุกรมนี้ร่วมกัน สำหรับบรรณานุกรมหนังสือพิมพ์พิมพ์เป็นรูปเล่มนั้น จัดทำโดยสำนักบรรณสารการพัฒนาเพียงแห่งเดียว เป็นบรรณานุกรมหนังสือพิมพ์ไทย 3 ฉบับ คือ พิมพ์ไทย สยามนิกร และข่าวพาดิษฐ์

บริการเรื่องย่อ ส่วนใหญ่ที่จัดทำเป็นเรื่องย่อของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี และปริญญาโทของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า "บทคัดย่อ"

สำหรับสหบัตร ปัจจุบันมีการจัดทำสหบัตรระหว่างคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสหบัตรของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ สำหรับงานสหบัตรที่จัดทำไปแล้วก่อนหน้านี้นี้ คือ สหบัตรที่จัดทำโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยร่วมกับห้องสมุดใหญ่ ๆ ในพระนคร

สมัครของห้องสมุดคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (หรือ สำนักบรรณสารการศึกษา สถาบันวิจัยสังคมบริหารศาสตร์ในปัจจุบัน) โดยบุคคละงักไป เพราะขาดความร่วมมือจากห้องสมุดในโครงการและขาดเจ้าหน้าที่ กำลังมีโครงการสมัครของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดทำเป็นงานโดยสภาการศึกษาแห่งชาติ

รายชื่อวารสาร ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย ได้จัดทำ Scientific Serials in Thailand เป็นรวมรายชื่อวารสาร รายงานทางวิทยาศาสตร์ของห้องสมุดทางวิทยาศาสตร์ประมาณ 50 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ มีโครงการจัดทำรวมรายชื่อวารสาร กำเนินงานโดยสภาการศึกษาเช่นกัน

การแปล ยังอยู่ในวงแคบ มีหน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบในบริการแปล คือ ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย กองแปลและการต่างประเทศ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ โครงการคำรชของสมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย สำนักข่าวสารอเมริกัน สำหรับกองแปลและการต่างประเทศกำลังรวบรวมรายชื่อหนังสือแปลที่จัดทำโดยหน่วยราชการ องค์กร สมาคมต่าง ๆ ให้สมบูรณ์และทันสมัย

ข้อเสนอแนะ

1. การผลิตสิ่งพิมพ์

- 1.1 ให้รัฐบาลส่งเสริมการผลิตสิ่งพิมพ์โดยตั้งหน่วยงานของชาติให้ขนาดใหญ่มากสามารถรับผิดชอบต่อการผลิตหนังสือสิ่งพิมพ์ทั้งของรัฐบาลและเอกชน
- 1.2 ริเริ่มโครงการพัฒนาการผลิตหนังสือระดับชาติ (national book development plan)
- 1.3 ส่งเสริมการเขียนและการแปล
- 1.4 สำหรับโรงพิมพ์ของหน่วยราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันให้แบ่งงานพิมพ์กันในสาขาวิชาที่แต่ละโรงพิมพ์ถนัด และหาความชำนาญเฉพาะแขนงวิชา

1.5 ส่งเสริมความสนใจในการอ่าน โดยเปลี่ยนวิธีการสอนให้
เด็กเรียน นักศึกษาคนคว่ำก้นตนเองมากขึ้น

2. แก้ไขพระราชบัญญัติการพิมพ์พหุศักราช 2484 ในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 มาตรา 6 ให้มีขอมติใช้ถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาล เพศมา
สิ่งพิมพ์ที่รัฐมนตรีกำหนด และเพิ่มขอบเขตให้คลุมถึงหนังสือแจกในโอกาสต่าง ๆ กว้าง
- 2.2 เพิ่มเพิ่มข้อความในมาตรา 20 และ 32 ให้ผู้พิมพ์ส่งสิ่งพิมพ์
ให้หอสมุดแห่งชาติ 2 ฉบับ เจ้าพนักงานพิมพ์ 1 ฉบับ หอสมุดมหาวิทยาลัยในภาค
กลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ แห่งละ 1 ฉบับ โดย
กำหนดให้หอสมุดมหาวิทยาลัยเหล่านี้ได้รับสิ่งพิมพ์เฉพาะวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย
เท่านั้น
- 2.3 มาตรา 59 กำหนดโทษผู้พิมพ์โฆษณาที่จะเลยในสิ่งพิมพ์ให้
หอสมุดแห่งชาติและเจ้าพนักงานพิมพ์ให้รุนแรงขึ้น โดยเพิ่มอัตราค่าปรับจากเดิมละ
12 บาท เป็น 250 บาท หรือมากกว่านั้น
- 2.4 เพิ่มเพิ่มข้อความให้สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ จัดทำรายชื่อหนังสือ
ที่พิมพ์เป็นประจำทุกปี เพื่อจำหน่ายและส่งให้หอสมุดแห่งชาติเป็นประจำด้วย

3. แก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรมพหุศักราช 2474
ดังนี้

- 3.1 ให้ผู้แต่งนำหนังสือที่เขียนขึ้นไปจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ที่กอง
วรรณคดี และประวัติศาสตรกรรมศิลปากร หนังสือนั้นจึงจะมีลิขสิทธิ์ได้
- 3.2 ให้เจ้าหน้าที่กองวรรณคดีและประวัติศาสตรกรรมศิลปากร
มีสมุดทะเบียนไว้สำหรับจกรายชื่อหนังสือที่มีผู้มาขอจดลิขสิทธิ์ ให้มีข้อความสมบูรณ์
ดังนี้ คือ ผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนหน้าหรือจำนวนเล่ม

3.3 ให้สิทธิบุคคลภายนอกไปคัดลอกข้อความจากสมุดทะเบียนลิขสิทธิ์ เพื่อความสะดวกแก่ผู้ที่ต้องการรวบรวมบรรณานุกรมในเรื่องที่ต้องการ

4. การเก็บสถิติสิ่งพิมพ์

4.1 การเก็บสถิติสิ่งพิมพ์ให้ หนีบตามจำนวนชื่อเรื่อง (title) เฉพาะฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1

4.2 เก็บสถิติสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ซ้ำอีกครั้ง (reprint) และฉบับที่พิมพ์ ค้างแฉกรั้งที่ 2 ขึ้นไป รวมไว้ต่างหาก

4.3 ให้เก็บสถิติของหนังสือ และจุลสาร แยกจากกัน ตามมาตรฐาน ขององค์การยูเนสโก กำหนดไว้ว่าสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือต้องมีความยาวถึงแก่ 49 หน้า ขึ้นไป คำกวางนั้นนับเป็นจุลสาร

4.4 สถิติควรเก็บรวบรวมจากทั่วประเทศ โดยความร่วมมือจากโรงพิมพ์ สำนักพิมพ์ให้ทำรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตให้ครบถ้วน แล้วส่งรายชื่อนั้นให้หน่วยการพิมพ์แห่งชาติ หรือหอสมุดแห่งชาติจัดทำสถิติต่อไป

5. สำหรับหอสมุดแห่งชาติ ควรจัดหาสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ภายในประเทศให้ครบถ้วน โดยการจ้างตัวแทนสำหรับคอยติดตามเก็บสิ่งพิมพ์จากโรงพิมพ์ สำนักพิมพ์ต่าง ๆ ให้ เพื่อเป็นการคัดการระของห้องสมุดและเพื่อประโยชน์ในการจัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ ให้สมบูรณ์ทั้งอดีต และปัจจุบัน โดยอาศัยการตรวจสอบรายชื่อที่สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ ร่วมมือกันจัดทำไว้

6. ให้มีการร่วมมือกันระหว่างห้องสมุด หน่วยงานต่าง ๆ ก็คือ

6.1 ในห้องสมุดกรมของแต่ละกระทรวง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเก็บ

รักษาและทำรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นภายในกรมให้สมบูรณ์ แล้วส่งรายชื่อในห้องสมุด
กระทรวงที่สังกัดจัดพิมพ์เป็นรายปีต่อไป วิธีนี้จะเป็นการควบคุมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์
รัฐบาลได้เป็นอย่างดี

6.2 ความร่วมมือในด้านการจัดหาหนังสือ ในห้องสมุดประเภท
เดียวกันร่วมมือกันในการจัดหาหนังสือไม่ซ้ำกัน เพราะจะช่วยให้มีหนังสือสิ่งพิมพ์
มากขึ้น ประหยัดเงินค่าใช้จ่าย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ และสถานที่เก็บ แล้วทำราย
ชื่อหนังสือสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในแต่ละแห่งให้สมบูรณ์ มีศูนย์กลางสมัครของหนังสือใน
ห้องสมุดของแต่ละประเภท ประเภทละ ๑ แห่ง มีบริการการยืมระหว่างห้องสมุด
เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจัดหาหนังสือในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย
ให้สมบูรณ์ ส่งบัตรรายการให้สภาการศึกษาแห่งชาติจัดรวมไว้เพื่อเป็นศูนย์กลางสมัคร
และจัดพิมพ์สมัคร เป็นรูปเล่มแจกในห้องสมุดในโครงการ เพื่อใช้เป็นคู่มือในการยืม
ระหว่างห้องสมุด และทำภาคเพิ่มเติม (supplement) ในทันสมัยอยู่เสมอ
สำหรับห้องสมุดเฉพาะ เช่น ห้องสมุดเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ ในจัดหาสิ่งพิมพ์
ทางวิทยาศาสตร์รวมกัน และกำหนดให้ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย
เป็นศูนย์กลางสมัคร สำหรับห้องสมุดโรงเรียนในเขตใกล้เคียงกันให้ร่วมมือกันจัด
หาหนังสือ ทำสมัคร และมีการยืมระหว่างห้องสมุดเช่นกัน

6.3 ส่งเสริมความร่วมมือในการทำกรรณีย์ ไม่ให้งานซ้ำกัน ให้
หน่วยงานที่มีบริการนี้ตกลงกันถึงสาขาวิชา และชื่อวารสารที่จัดทำ และควรจัดทำให้
ทันสมัยอยู่เสมอ เพราะเท่าที่มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ก็จะล่าช้ามากไม่สามารถค้นเรื่อง
ใหม่ ๆ ได้ อาจจัดพิมพ์ในวารสารเป็นรายเดือน เช่นที่สำนักบรรณสารการพัฒนา
ปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ได้ และควรมีการจัดพิมพ์กรรณีย์บทความทางด้านวิทยาศาสตร์
วิทยาศาสตร์ประยุกต์ด้วย โดยตั้งงบประมาณในการจัดพิมพ์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของ
งบประมาณของห้องสมุดหรือหน่วยงานที่จัดทำ

6.4 ส่งเสริมการให้บริการ เรื่องขอให้กว้างขวางกว่าในปัจจุบัน ให้มีเรื่องย่อของหนังสือ บทความ รายงานวิชาการต่าง ๆ ในแต่ละสาขาวิชา โดยมีงบประมาณไว้สำหรับพิมพ์เผยแพร่ หรือจำหน่ายค้าย

6.5 ในห้องสมุดแต่ละประเภท ทำสมัครร่วมกัน ทั้งสมัครของหนังสือ และรวมรายชื่อวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษประเทศ แล้วนำไปรวมกับหอสมุดแห่งชาติเป็นสมัครแห่งชาติ เพื่อจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มต่อไป

7. ความร่วมมือระหว่างสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการจัดทำบรรณานุกรมเพื่อการชำระระหว่างสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ต่าง ๆ โดยจัดพิมพ์เป็นรายเดือน และรวบรวมพิมพ์เป็นรายปี เพื่อประโยชน์ในการควบคุมบรรณานุกรมแห่งชาติ และการเลือกซื้อหนังสือ

8. แผนแผนในการจัดทำบรรณานุกรม ควรลงรายการให้ครบเพื่อความสะดวกในการใช้สิ่งพิมพ์ คือ ถ้าเป็นหนังสือ ควรลงรายการ ชูแห่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์

บทความในวารสาร ลงชื่อผู้เขียนบทความ ชื่อบทความ หน้าที่ของวารสาร ชื่อวารสาร เดือน ปี เลขหน้า

บทความในหนังสือพิมพ์ ลงชื่อผู้เขียนบทความ ชื่อบทความ ชื่อหนังสือพิมพ์ วัน เดือน ปี เลขหน้า

ในการลงรายการชูแต่ง สำหรับคนไทยให้ใช้ ชื่อ และสกุล ตามความนิยมของคนไทย ไม่ใช้ชื่อสกุลตั้งก่อนตามแบบตะวันตก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะในเรื่องแบบแผนของการลงรายการทางบรรณานุกรม โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์ภาษาไทยประเภทต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้สิ่งพิมพ์ต่อไป

2. ควรศึกษาและค้นคว้าในเรื่องการควบคุมการบันทึกทางบรรณานุกรมของสื่อทัศนวัสดุและวัสดุย่อส่วน (audio-visual and micro-materials) ต่อไป